

رام - شانزدهم آذر

شروین وکیلی

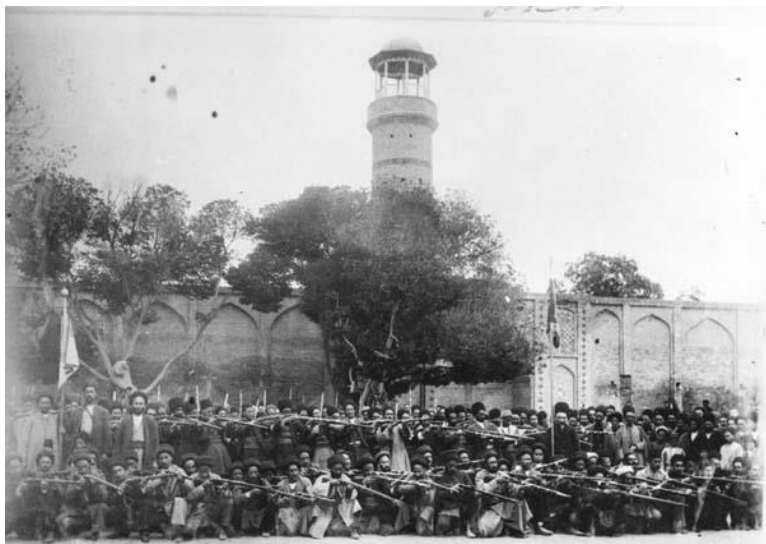
رام (روزشمار ایرانی معنادار) کوششی است برای بازسازی تقویم روزشماری معنادار برای ایرانیان، به شکلی که مناسبتها و سالگردهای منسوب به روزها عینیتی علمی داشته باشد و زمان روزمره و معنازوده‌ی امروزی که روزهایمان را پوچ و پوک ساخته را به توالی‌ای معنادار از سالگرد رخدادهای معنادار تبدیل کند.

سه گوشزد در درباره‌ی طرح رام:

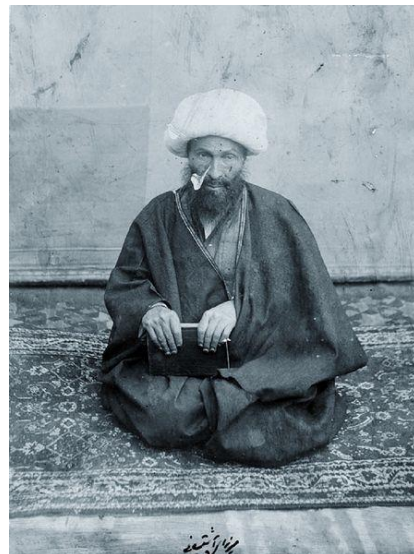
- تمام تاریخ‌هایی که شناسه‌ی میلادی (م.) یا پیشامیلادی (پ.م) ندارند به هجری خورشیدی محاسبه شده‌اند.
- محتوای روزشمار رام نهایی نیست و تا پایان سال ۱۳۹۶ تکمیل می‌شود. هنگام نقل آن به طرح ارجاع دهید و این نکته را در نظر داشته باشید.
- اگر مناسبتی سراغ دارید که نادیده مانده، آن را همراه با نشانی مرجعش در تلگرام برایم بفرستید که در این طرح گنجانده شود:

@SherwinVakili (<https://t.me/SherwinVakili>) / tel.0912-6363764

شانزدهم آذر

مجاهدین تبریز

میرزا حسن آشتیانی

این روز در تاریخ ایران زمین روزی پرتکاپو بوده است. روز سه‌شنبه شانزدهم آذرماه سال ۱۲۷۶ میرزای آشتیانی به همراه گروهی از آخوندهای تهران نامه‌ای به ناصرالدین شاه نوشتند و او را تهدید به کوچ از پایتخت کردند و گفتند که قصد دارند به عراق بروند و در عتبات مقیم شوند. ناصرالدین شاه هم به جای آن که بکوشد از رفتن‌شان جلوگیری کند پاسخ داد که همه جا زمین خداست و همه آزادند هر جا می‌خواهند بروند! در نتیجه علما فسخ عزیمت کردند...

روز سه‌شنبه‌ی دیگری به سال ۱۲۸۷ در جریان درگیری‌های پس از کودتای محمدعلی شاه، قوچعلی خان با دویست مجاهد از تبریز به حرکت در آمدند و قلعه‌ی خوی را که در دست مستبدان بود را گرفتند. تا هجده سال بعد هم مشروطه‌خواهان پیروز شده بودند و هم سلسله‌ی قاجار منقرض شده و رضا خان به سلطنت رسیده بود. در چنین روزی به سال ۱۳۰۵ دو تن از کسانی که در به قدرت رسیدن او نقش مهمی داشتند مهمانی‌ای در گراند هتل برپا کردند. مدیر این مهمانی سید محمد تدین رئیس مجلس بود که جشنی

باشکوه را به مناسبت انتصاب زین العابدین رهنما (مدیر روزنامه‌ی ایران) به معاونت وزارت فوائد عامه ترتیب داده بود و عده ای از مدیران جراید و شعرا و رجال هم در مجلس حضور داشتند.

شهریار شفیق

در شانزدهم آذر سال ۱۳۲۵ آخرین بقایای نفوذ کمونیستهای جیره‌خوار شوروی که خواهان تجزیه‌ی غرب ایران بودند از میان رفت و دولت جمهوری شوروی مهاباد پس از یازده ماه سقوط کرد و رهبران به اربیل عراق گریختند. در همین روز به سال ۱۳۳۲ سه دانشجوی دانشگاه تهران در جریان تظاهراتی که بر ضد حضور نیکسون در تهران ترتیب داده شده بود، هنگام درگیری با پلیس جان باختند. یکی از ایشان مهدی شریعت رضوی برادر زن دکتر علی شریعتی بود، و دیگری مصطفی بزرگ‌نیا که عضو کمیته‌ی مرکزی سازمان جوانان حزب توده بود و ترتیب دهنده‌ی اصلی این تظاهرات بود. هفت سال بعد در ۱۳۳۹ برای اولین بار مراسمی برای سالگرد مرگ این سه دانشجو جلوی دانشکده‌ی ادبیات دانشگاه تهران برگزار کردند که در آن پروانه فروهر سخنرانی کرد و محمدعلی سپانلو شعری در بزرگداشت یاد پاتریس لومومبا خواند! همین جریان برگزار کننده‌ی مراسم که مخالف سلطنت پهلوی بود در پیوند با گروههای هم‌سنگر تا دو دهه‌ی بعد سلطنت پهلوی را منقرض کردند. در جریان وقایع انقلاب هم در چنین روزی به سال ۱۳۵۸ شهریار شفیق پسر اشرف پهلوی که افسر نیروی دریایی بود و در این هنگام در پاریس برای انجام کودتا و سرنگونی انقلابیون

برنامه‌ریزی می‌کرد، وقتی از خانه‌ی مادرش خارج می‌شد مورد حمله قرار گرفت و به دست نیروهای نزدیک به فداییان اسلام کشته شد.

آزادسازی حلب

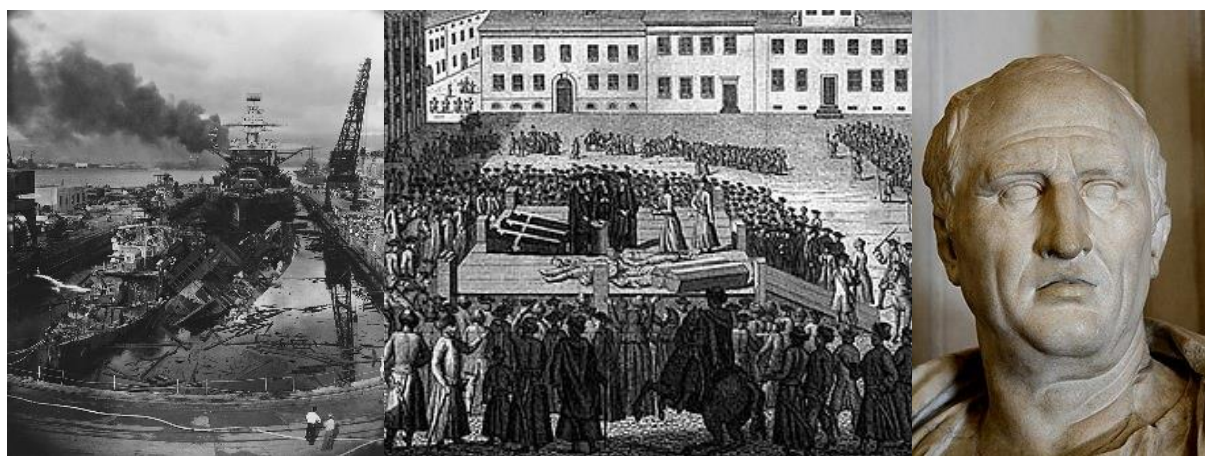
شانزدهم آذر در سرزمینهای پیرامونی ایران زمین هم پرماجرا و پرحادثه بوده است. نمونه‌اش آن که در سال ۱۳۵۰ یحیی خان رئیس جمهور پاکستان با دو الفقار علی بوتو و نورالامین دولت ائتلافی تشکیل داد، در ۱۳۶۷ زلزله‌ی شدیدی در شمال ارمنستان به مرگ ۲۵-۵۰ هزار نفر و زخمی شدن ۳۰-۱۳۰ هزار نفر منتهی شد، و در ۱۳۹۵ ارتش سوریه که توسط چریکهای ایرانی و نیروی هوایی روسیه پشتیبانی می‌شد بر داعش غلبه کرد و بخشهای شرقی شهر حلب را از این گروه پاکسازی کرد.

زمین‌لرزه‌ی ارمنستان

این روز در تاریخ جهان هم پرحادثه بوده است. در سال ۴۳ پیش از میلاد مارکوس تولیوس سیسرو خطیب و دولتمرد رومی به دستور مارک آنتونی به قتل رسید و سر و دستان بریده‌اش را در روم برای مردم به نمایش گذاشتند. در ۵۷۴ میلادی یوستین دوم امپراتور روم شرقی ناگزیر شد به خاطر دیوانگی از قدرت کناره‌گیری کند. سپهسالارش تیریوس لقب سزار گرفت و جانشین او شد، و در ۱۲۴۸ هجری خورشیدی جسی جیمز راهزن مشهور آمریکایی اولین بانک کارنامه‌اش را زد!

در ۱۲۸۳ رزمنامو *HMS Spiteful* که از سوخت نفتی استفاده می‌کرد نشان داد که بازده بهتری از رزمنامو پترال دارد و در نتیجه نظر چرچیل برای جایگزینی سوخت ذغال سنگ با نفت در نیروی دریایی انگلستان به کرسی نشست و برنامه‌ریزی انگلیسی‌ها برای بهره‌برداری از نفت آبادان جدی شد. در ۱۲۹۶ آمریکا به جنگ جهانی اول پیوست و به اتریش-مجارستان اعلان جنگ داد و در ۱۳۲۰ نیروی دریایی ژاپن به شکلی غافلگیرانه به ناوگان آمریکا که در پرل هاربر مستقر شده بود حمله کرد. در ۱۳۲۸ دولت جمهوری چین به دنبال شکست از کمونیستها از نان‌کینگ به تایپه در تایوان نقل مکان کرد، و در ۱۳۶۱ شریف احمد عبدالرحیم ملقب به چارلز بروکز، سیاهپوستی که به قتل مکانیک ماشین‌اش متهم بود، در تگزاس نخستین کسی بود که در آمریکا با تزریق مواد سمی اعدام شد.

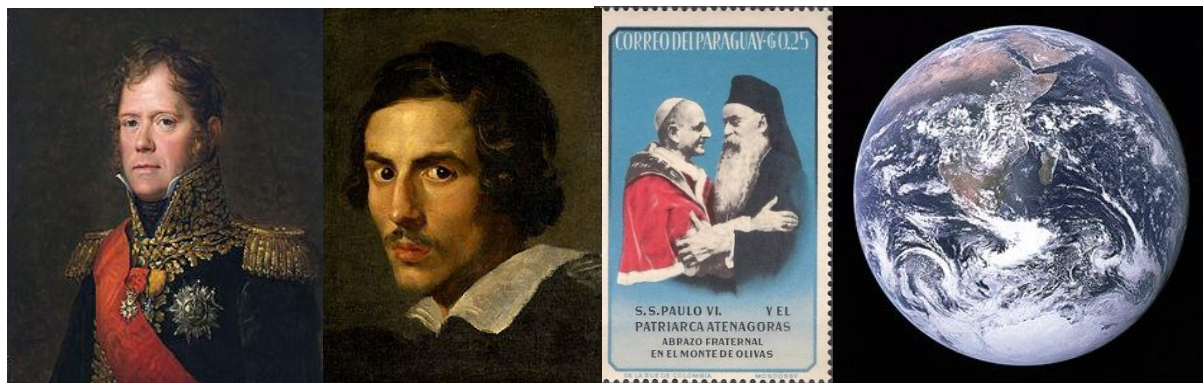
پرل هاربر

اعدام پروتستانهای تورن

سیسرو

کلیسای کاتولیک هم در این روز درگیری‌هایی به نسبت پیروزمندانه با سایر فرقه‌های مسیحی داشته است. در چنین روزی به سال ۱۱۰۳ شهردار پروتستان تورن و هفت نفر دیگر به خاطر حمله‌ی مردم به صومعه‌ی یسوعی‌ها مقصر شناخته شدند و به دست رهبران کاتولیک لهستانی اعدام شدند. در ۱۳۴۴ هم پاپ پل ششم و سراسقف ارتدوکس آتناگوراس اول حکم تکفیری که را که رهبران کلیسای کاتولیک و ارتدوکس در سال ۴۳۳ خورشیدی بر ضد هم صادر کرده بودند را لغو کردند!

از رخدادهای پراکنده‌ی دیگر این روز می‌توان به این موارد اشاره کرد: در ۱۰۸۲ توفان بسیار شدیدی در جنوب انگلستان در گرفت و نُه هزار نفر را کشت، در ۱۱۱۱ ساختمان اپرای سلطنتی در لندن افتتاح شد، در ۱۲۲۱ اولین کنسرت در فیلامونیک نیویورک برگزار شد، و در ۱۳۰۹ اولین آگهی تجاری از تلویزیون آمریکا پخش شد. در ۱۳۵۱ آپولو ۱۷ آخرین سفینه‌ی گروه آپولو به ماه پرتاب شد و سرنشینانش عکس مشهور کره‌ی زمین از فضا را گرفتند که به «مرمرِ آبی» شهرت یافت. در ۱۳۷۴ هم سفینه‌ی گالیله پس از شش سال طی مسیر به مدار برجیس رسید.

مارشال نی

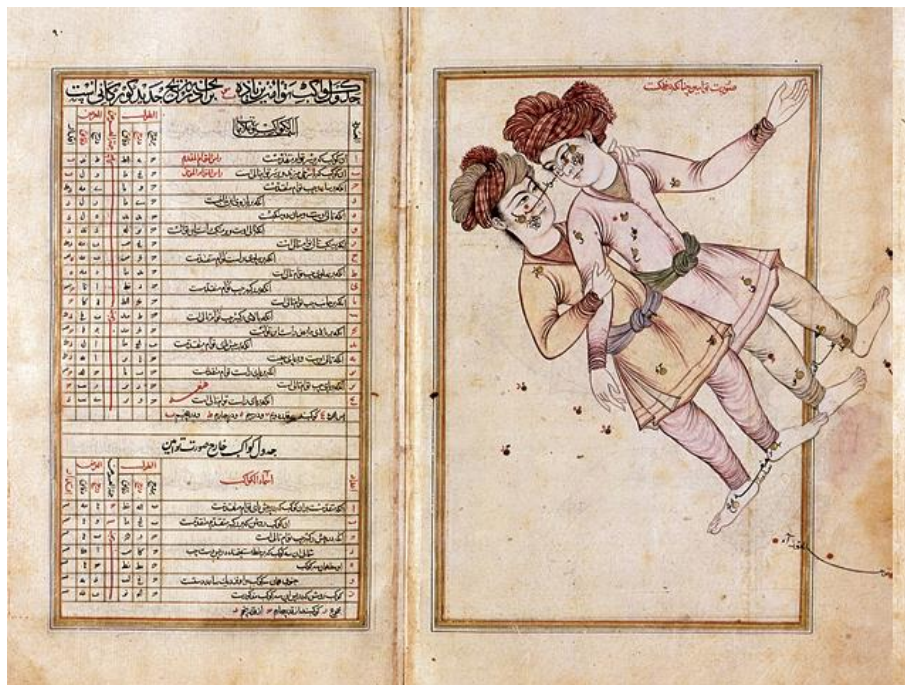
برنینی

آشتی پاپ و سراسقف

مرمر آبی

شانزدهم آذر ماه روز زاده شدن چندین بزرگمرد ایرانی است. یکی عبدالرحمن صوفی اخترشناس بزرگ ایرانی که در سال ۱۸۲ در شیراز زاده شد، و دیگری ابوسعید ابوالخیر عارف و شاعر ایرانی که به سال ۳۴۶ در نیشابور به دنیا آمد.

فتحعلی خان خویی (خویسکی) هم در ۱۲۵۴ در شکی زاده شد و به نمایندگی در دومای روسیه رسید و بعدتر که دولت تزاری فروپاشید و آران و شروان استقلال یافتند، نخستین نخست وزیر کشور کم‌دوام آذربایجان شد و در مدت کوتاه زمامداری‌اش موفق شد اسم تاریخی شهر گنجه را که روسها پس از ویران کردن‌اش به الیزابت‌پل تغییر داده بودند را به وضعیت حقیقی‌اش بازگرداند. اما پس از یک سال با حمله‌ی ارتش سرخ شوروی دولتش سرنگون شد و اندکی بعد در تفلیس ترورش کردند. رفتگان ایرانی این روز چندین نامدار نیستند. در ۱۱۸۲ کوچک حسین پاشا دریاسالار عثمانی و در ۱۳۹۵ جنید جمشید موسیقیدان پاکستانی درگذشت.

برگی از کتاب
اخترشناس
ابن صوفی

در میان ایرانیان هم گیان لورنزو برنینی مجسمه‌ساز و هنرمند ایتالیایی (۹۷۷)، تئودور شوان گیاهشناس و طبیعی‌دان آلمانی (۱۱۸۹)، و نوآم چامسکی (۱۳۰۷) در این روز زاده شده‌اند و در مقابل مارشال

میشل نی سردار فرانسوی در ۱۱۹۴ به جرم خیانت اعدام شد و گرهارد لنسکی جامعه‌شناس آمریکایی در ۱۳۹۴ درگذشت.

فتحعلی خان خویی

جنید جمشید

کوچک حسین پاشا

چامسکی

شوان